

3. Законодателни разпоредби относно защитата на малолетните и непълнолетни от вредните телевизионни въздействия

Конституция на Република България

Закон за закрила на детето

(ДВ. Бр. 48 от 13. 06. 2000г – посл. изм. ДВ бр. 63 от 15.07.2003г)

Конвенция за правата на детето на ООН

(Обн. ДВ бр. 55 от 12.07.1991)

Закон за радиото и телевизията

(Обн., ДВ, бр. 138 от 24.11.1998 г.; Решение № 10 на Конституционния съд на РБ от 25.06.1999 г. - бр. 60 от 2.07.1999 г.; изм., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм. и доп., бр. 79 от 29.09.2000 г., бр. 96 от 9.11.2001 г., изм., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 5.02.2002 г., изм. и доп., бр. 77 от 9.08.2002 г.)

Директива “Телевизия без граници”

(Обн. 89/552/СЕЕ от 03.10.1989 г. изм. с Директива 97/36/ СЕ на Европейския парламент и съвет от 30-06.1997)

Европейска конвенция за трансгранична телевизия

(Обн. ДВ бр. 117 от 10.12.1997 г.)

Конституция на Република България

Закон за закрила на детето

(ДВ. Бр. 48 от 13. 06. 2000г – посл. изм. ДВ бр. 63 от 15.07.2003г)

Чл. 10 (1) Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие и на защита на неговите права и интереси.

Конвенция за правата на детето на ООН

(Обн. ДВ бр. 55 от 12.07.1991)

Чл. 17. Държавите – страни по конвенцията, признават важната функция, изпълнявана от средствата за масова информация, и осигуряват на всяко дете достъп до информация и материали от различни национални и международни източници, особено тези, насочени към подобряване на неговото социално, духовно и морално благосъстояние и физическо и умствено здраве.

За тази цел държавите – страни по конвенцията:

А/ насърчават средствата за масова информация да разпространяват информация и материали от социална и културна полза за детето и в съответствие с духа на чл. 29

Д/ насърчават средствата за масова информация особено да зачитат езиковите нужди на детето, принадлежащи към малцинствена група или към коренното население

Е/ насърчават разработката на подходящи насоки за защита на детето от информация и материали, вредни за неговото благосъстояние, като се имат предвид разпоредбите на чл. 13 и чл. 18

Закон за радиото и телевизията

(Обн., ДВ, бр. 138 от 24.11.1998 г.; Решение № 10 на Конституционния съд на РБ от 25.06.1999 г. - бр. 60 от 2.07.1999 г.; изм., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм. и доп., бр. 79 от 29.09.2000 г., бр. 96 от 9.11.2001 г., изм., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 5.02.2002 г., изм. и доп., бр. 77 от 9.08.2002 г.)

Чл. 10.(1) При осъществяването на своята дейност радио- и телевизионните оператори се ръководят от следните принципи:

6. (изм. - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) недопускане на предавания, които противоречат на добрите нрави, особено ако съдържат порнография, възхваляват или оневиняват жестокост или насилие или подбуждат към ненавист въз основа на расов, полов, религиозен или национален признак;

Чл. 17.(1) Радио- и телевизионните оператори носят отговорност за съдържанието на програмите, предоставени от тях за разпространение.

(2) Радио- и телевизионните оператори са длъжни да не допускат създаване или предоставяне за разпространение на предавания в нарушение на принципите на чл. 10 и предавания, внушаващи национална, политическа, етническа, религиозна и расова нетърпимост, възхваляващи или оневиняващи жестокост или насилие, или са насочени към увреждане на физическото, умственото и моралното развитие на малолетните и непълнолетните.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) Разпоредбите по ал. 2, които засягат малолетните и непълнолетните, не се отнасят до предавания в кодиран вид и/или предавания, които се излъчват между 23,00 и 6,00 ч. и са ясно обозначени чрез предхождащ ги аудио- и/или аудио-визуален знак или се идентифицират с визуален знак през цялото време. Тази разпоредба не изключва отговорността на оператора за спазването на принципите на чл. 10 през цялото времетраене на програмата.

Чл. 33. Съветът за електронни медии осъществява надзор върху дейността на радио- и телевизионните оператори само относно:

1. (доп. - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) спазването на принципите по чл. 10, ал. 1 и съотношението по чл. 10, ал. 2 и 3;

7. (изм. - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) спазването на изискванията за предаванията, насочени към малолетните и непълнолетните;

Чл. 76.(1) (Доп. - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) Не се допуска разпространяването на реклама, съдържаща порнография или подтикваща към насилие и незачитане на човешкото достойнство, както и към поведение, което нарушава обществения ред и общоприетите морални норми. Не се допускат реклами с еротично съдържание с участие на малолетни и непълнолетни или предназначени за тях.

(3) В рекламите, насочени към децата или в които участват деца, трябва да се избягва всичко, което може да влияе отрицателно на тяхното физическо, умствено и нравствено развитие.

(4) Рекламата, насочена към непълнолетни, трябва да отговаря на следните условия:

1. да не призовава непълнолетните да закупуват стока или да ползват услуга, като се възползва от тяхната неопитност или доверчивост;

2. да не се възползва от особеното доверие, което непълнолетните изпитват към родители, учители и други лица;

3. да не показва непълнолетни в опасни ситуации;

4. (нова - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) да не насърчава пряко малолетните и непълнолетните да убеждават своите родители или други лица да купуват стоките или услугите, които се рекламират.

(5) (Нова - ДВ, бр. 79 от 2000 г.) Радио- и телевизионният пазар, насочен към малолетни и непълнолетни, следва да съответства на изискванията по ал. 4, както и да не подбужда непълнолетните да сключват договори за продажба или наемане на стоки и услуги.

Директива “Телевизия без граници”

(Обн. 89/552/СЕЕ от 03.10.1989 г. изм. с Директива 97/36/ СЕ на Европейския парламент и съвет от 30-06.1997)

Глава V

Защита на непълнолетните и обществения ред

Член 22. 1. Държавите-членки вземат подходящи мерки, за да гарантират, че предаванията на телевизионните разпространители, които се намират под тяхна юрисдикция, не включват програми, които биха могли сериозно да засегнат физическото, умственото или нравствено развитие на непълнолетните, в частност съдържащи порнография или неоправдано насилие.

2. Мерките предвидени в ал.1 се разпростират също върху други предавания, които биха могли да засегнат физическото, умственото или моралното развитие на непълнолетните, освен ако е гарантирано чрез подбор на времето за излъчване или чрез друго техническо средство, че непълнолетните, които попадат в обсега на излъчването, няма да видят или чуят нормално подобни предавания.

3. Освен това, когато такива предавания се излъчват в некодирен вид, държавите-членки правят така, че те се предшества от звуково предупреждение или се идентифицират с визуален знак през цялото времетраене.

Член 22 а. Държавите-членки правят необходимото, така че телевизионните програми да не съдържат каквото и да е подбуждане към омраза въз основа на раса, пол, религия или националност.

Член 22 б 1 - Комисията отдава специално внимание на прилагането на тази глава в доклада предвиден по чл. 26.

2. Комисията в срок от една година от датата на публикуването на настоящата Директива, съвместно с компетентните власти на държавите членки, провежда изследване на възможните преимущества и недостатъци

от по-нататъшни мерки с оглед улесняването на контрола упражняван от родители или попечители върху предавания, които непълнолетни могат да гледат. Това проучване между другото отчита наложителната необходимост от:

- изискване за нов телевизионен приемник съоръжен с техническо устройство, което да позволява на родителите или попечителите да филтрират определени предавания
- въвеждането на подходящи рейтинг системи
- насърчаване на семейната политика на гледане на телевизия и други образователни и осведомители и мерки
- съобразяване с опита натрупан в тази област в Европа и навсякъде другаде, както и с мненията на заинтересованите страни като телевизионни разпространители, продуценти, образователни и медийни специалисти и съответните асоциации.

Европейска конвенция за трансгранична телевизия

(Обн. ДВ бр. 117 от 10.12.1997 г.)

Чл. 7. 1. Всички елементи на програмните емисии, що се отнася до тяхното представяне и съдържание, трябва да уважават достойнството на човешката личност и основните права на другите.

В частност, те не трябва:

- a) да противоречат на добрите нрави и специално да съдържат порнография;
- b) да възхваляват насието или да подстрекават към расова ненавист.

2. Всички елементи на програмните емисии, които могат да навредят на физическото, умственото или моралното развитие на децата или на подрастващите, не трябва да бъдат разполагани така, че поради времето на тяхното предаване и приемане е вероятно да бъдат гледани от последните.

Чл. 11.3. В рекламите насочени към децата, или в които се използват деца, трябва да се избягва всичко, което може да увреди техните интереси, и да се отчита тяхната особена чувствителност.

Чл. 14.5. Реклами не се включват по време на излъчването на религиозни служби. Не се прекъсват за реклама новини, информационни предавания за текущи събития, документалните филми, религиозните програми и предаванията за децата, когато тяхното времетраене е по-малко от тридесет минути. Когато времетраенето на тези програми е повече от тридесет минути, се прилагат разпоредбите на предишните точки